

1. Прочитай написане. Підготуйся відповідати на питання.

СКАРБ АНТОНЧИКА МОНТЕ-КРИСТО

Жив собі хлопчик на ім'я Антончик. Не сказати б, що був він великий мудриголова, однак і не дурник. Не сміливець, але й не страшко. Не трудяга-роботяга, проте й не лінюх. У дитячому садочку Антончик сумлінно вивчав англійську мову і вже міг замість рідних, українських «будь ласка», «дякую», «до побачення» швиденько й до місця сказати — «пліз», «сенк'ю» та «гуд бай». З татом до допомогою потихеньку брався грати в комп'ютерні ігри. Знав аж чотири прийоми із спортивної боротьби.

Хвацько катався на роликівих ковзанах. І, звісно, з ранку до вечора міг сидіти біля телевізора й дивитися мультики. Одне слово, це був звичайнісінький хлопчик, яких ми зустрічаємо на кожному кроці.

Тим часом одна потаємна мрія вирізняла Антончика поміж інших хлопчиків і дівчаток: він хотів стати найбільшим багатієм на землі. «Ех, якби мені знайти скарб! — мало не щодня марив Антончик — Щоб була там ціла гора золота й коштовного каміння, як у графа Монте-Крісто*. Ось тоді б я став найщасливішим у світі!» І щоразу при цій думці Антончик тяжко зітхав, бо не знав, як йому свою мрію здійснити...

Якось після сніданку вибіг він на вулицю погратися. Бачить: стоїть неподалік їхнього будинку ветхий згорблений дідок, чимось схожий на казкового гнома, стоїть і силкується підняти із землі впушену з рук палицю. Та, мабуть, від старості кості в діда геть негнучкі стали, бо ніяк він не нагнеться. А без палиці й півкроку ступити йому несила. То Антончик підбіг, підняв палицю й каже:

— Ось, дідуню, тримайте. Тільки не впустіть знов, бо я побіжу до своїх друзів гратися, і вже не буде кому вам підсобити.

— Красенько дякую, — прошамотів дідок. — Бачу, ти добросердий хлопчик. Тому маю тебе за це винагородити. Скажи, чого б тобі найдужче хотілося?

— Е, — махнув рукою Антончик. — Ви все одно того не зробите.

— А ти скажи. Може, й зроблю.

— Я, дідуню, дуже хочу стати найбільшим багатієм, — замріяно сказав Антончик. — Якби мені ціла купа золота, а на додачу ще й купа коштовного каміння, як у графа Монте-Крісто, я був би найщасливішим у світі!

— Так, так, — задумливо поскубав свою сиву бороду дідок. Правду сказати, його неабияк здивувала й навіть засмутила Антончикова мрія. Тому він перепитав: — **А ти певен, що саме це робить людину щасливою?**

— О! — вигукнув Антончик, — ще й як певен!

— Що ж, хай буде по-твоєму, — мовив дідок і загадково посміхнувся. Він прошепотів якісь таємничі слова, махнув палицею — і тої ж миті чарівна сила підхопила Антончика, окрутила кілька разів. Він не встиг спам'ятатися, як опинився у величезній, з високим склепінням кам'яній печері, зовсім порожній і таємничо-зловісній. Печеру наповнював легкий сизо-рожевий туман. Вона дихала мороком, вогкістю і задушливим погребом.

Антончик боязко роззирнувся. Та впевнившись, що йому не загрожує ніяка напасть, ступив кілька кроків уперед.

Раптом його увагу привернуло якесь химерне світіння, що цідилося з лівого закутка печери. Антончик повернув у той бік і побачив, як просто на землі лежить велика купа сліпучо-білих і криваво-червоних, жовтавих і зелених камінчиків. Кожен з них був завбільшки з голубине, а то й куряче яйце і відсвічував знадним мерехтливим вогнем.

— Та це ж справжнісінькі діаманти!.. А ось рубіни!.. І смарагди! — у захваті вигукував Антончик, хапаючи то один камінчик, то другий.

Він одразу впізнав їх, бо вдома частенько розглядав їхнє зображення в татовому альбомі про мінерали.

Поряд із камінчиками лежали ще дві великі купи. В одній були зливки срібла, в другій — щире червоне золото.

— Мамочко рідна! Здійснилася моя мрія! — мало не танцюючи з радощів, вигукував Антончик. — Я став над усіма багатіями багатій. Тепер я, як граф Монте-Крісто. **Я найщасливіший у світі!**

Якусь мить він розмірковував, що має робити далі. А тоді йому сяйнула думка: «Наберу-но я з кожної купи побільше цього добра і гайну додому. Куплю вантажну машину з довжелецьким причепом, вернуся й заберу все до останнього діамантика». Наклавши в пазуху золота, срібла й коштовних каменів, він рушив у дорогу. Антончик нітрохи не сумнівався, що швидко вибереться з печери. Але вузький прохід перед ним виявився горбкуватим-ямкуватим, та й іти по ньому доводилося мало не навшпиньки. Питьма ставала все непрогляднішою. Антончик часто падав, збивав коліна, натикався випростаними поперед себе руками на гострі гранітні виступи. Скільки він так ішов, сказати важко. Антончик геть втратив лік часові. Його долала втома. Він дуже зголоднів і відчував повну неспромогу йти далі.

— О, мені хоч би тонюню скибочку хліба! — в розпачі прошепотів сам до себе Антончик. — Я віддав би за неї все своє золото.

І щойно ці слова злетіли йому з вуст, як сталося диво: золоті зливки, ті, що були в нього в пазусі, зникли, ніби випарувались. А в руці опинився окрасець духмяного житнього книша.

Антончик квапливо потамував голод, трошки перепочив і рушив далі. **Він ішов і думав, і що якби ще день-два тому хтось сказав, що крайчик хліба вартіший за кілька злиwkів золота, це викликало б у нього глузливий сміх.** Він навіть не став би сперечатися, а лише зневажливо вигукнув би: «У таку дурню ніхто в світі не повірить!» І ось, маєш тобі — тепер сам повірив.

Тим часом дорога під ногами крутішала просто на очах. Ноги грузли у висипах, перечіплювалися через кам'яні брили. Йти ставало важче й важче. Очі Антончикові заливав піт. На зубах рипіла суха порохня. Вона забивала ніздрі, шкрябала в горлі, не давала дихати.

О, як хочеться пити! Від спраги паморочилося у голові. Усе тіло виповнювала втома. Тож Антончик, мало не плачучи, проказав:

— Ой, більше не можу... За один-однісінький ковточок води віддам усе своє коштовне каміння.

І враз у пазусі його сорочечки полегшало точнісінько на стільки, скільки важили всі його діаманти, смарагди й рубіни разом узяті, а вухо вловило віддалений тихий плюскіт. Антончик весь стрепенувся, повернув у той бік — і в сіро-рожевому мороці побачив, як із розколини в скелі струменіє вода. Він припав до неї і почав жадібно, похлинаючися, пити. О, такої води Антончик не куштував зроду! Здавалося, то тече солодкий життєдайний нектар.

Напившись уволу, Антончик утер рукавом сорочки губи і поплентав далі. Якийсь час він ішов, не відчуваючи гнітючої втоми. Та ось на нього війнуло гарячим, як із печі, повітрям.

Здавалося, в груди вливається жаркий вогонь. У скронях Антончикові болісно запульсувала кров. По тілу розлилася млість. Тепер він часто зупинявся, щоб перевести подих. Нарешті присів навпочіпки й ледь чутно прошепотів:

— Не треба мені ніяких скарбів... Хочу на волю. На свіже повітря.

Він хапливо висмикнув із штанців сорочечку — і йому під ноги посипалися рештки його найкоштовнішого скарбу. І в цю мить десь попереду блимнув рятівний

промінець.

Антончик прожогом схопився на ноги, пробіг трохи — й опинився на волі. Він стояв на самому чолопочку гори. Вхід до печери зник без сліду. А довкіл, скільки засягало око, просторився степ.

У небі ласкаво усміхалося сонце. Над головою пливли білокрилі хмарки. Ніжний вітрець студив Антончикові лице. А в груди з кожним подихом вливалось напоєне степовими пахощами свіже п'янке повітря.

— *Хай живе воля!* — на весь голос вигукнув Антончик. — Слава свіжому повітрю! *Слава хлібові! Слава воді!* Тепер я знаю, вони цінніші за всі скарби на світі.

Дзвінкий Антончиков голос котився над степом, і його слухали і квіти, і трави, і сюркотливі коники, і бджоли з джмелями, і співучі пташки.

Антончик розпростер руки, ніби жайвір крила, і легко побіг схилом гори на захід сонця, де на нього чекали мама, тато і рідна домівка.

** Граф Монте-Крісто — казково багатий герой з відомого твору французького письменника Александра Дюма.*

За Анатолієм Григоруком

2. Перевір, чи уважно ти читав(ла)?

- Визнач жанр прочитаного твору:
- Головного героя звали:
- Яку мову вивчав хлопчик?
- На чому так хвацько катався головний герой?
- В яку пору доби відбулася зустріч?
- Яка найбільша мрія була у хлопчика?
- Запиши головну думку, опитаючись на виділені слова в тексті. (Чому навчає?)

3. Випиши з першого абзацу по-порядку слова-антоніми.

	↔	
	↔	
	↔	

4. Добери синоніми до слів із тексту. Скористайся словником синонімів.

сумлінно вивчав	-	вивчав
хвацько катався	-	катався
химерне світіння	-	світіння

5. Текст поділено кольоровими засічками на частини. Дай назву кожній частині, запиши у вигляді плану до твору.

План.

1. ...

2. ...

3. ...

4. ...

6. Знайди у тексті три речення, які описують печеру. Спиши їх із тексту в зошит або у комірку нижче. Підкресли ризкою слово, яке вжито у переносному значенні. Фото списаного в зошит тексту надішли вчителю.

7. Пригадай, що знаєш про **спільнокореневі (споріднені)** слова. Обери зайве у ряді слів.

Літак, літачок, літальний, льотчик, літовисько, літо, літовище.

Козак, козацький, козаченьки, коза, козакувати.

Верба, вербичка, верблюд, вербиченька, вербний, вербовий.

8. Добери до слів **спільнокореневі**, які відповідають на питання в кінці рядка.

Спортмен - що?

Чудо- який?

Праця- що робити?

Тиша- як?

